

Biblioteka wiejska, miejska lub gminna – „Cyfrowym Archiwum Tradycji Lokalnej”?

MARCIN WILKOWSKI

Ośrodek KARTA

Streszczenie

W swoim wystąpieniu przedstawię projekt sieci Cyfrowych Archiwów Tradycji Lokalnej, realizowany przez Ośrodek KARTA w ramach Programu Rozwoju Bibliotek. Tłem tej prezentacji będzie scharakteryzowanie zjawiska oddolnej digitalizacji oraz koncepcji historii ratowniczej i public history, wskazującej na potencjał współpracy między instytucjami pamięci a działającymi lokalnie aktywistami historycznymi.

Archiwa społeczne budowane w oparciu o biblioteki gminne to szansa na uratowanie przed zniszczeniem tych zasobów dziedzictwa historycznego, które z różnych względów nie są objęte działaniami instytucji pamięci. Dotyczy to zwłaszcza materiałów prywatnych (dokumenty, fotografie) i doświadczeń świadków historii (które, niespisane, odchodzą razem z nimi).

W projekcie Cyfrowych Archiwów Tradycji Lokalnej biblioteka gminna stanie się miejscem, wokół którego rozwijać się będzie archiwum społeczne, gdzie digitalizowane, opracowywane i udostępniane będą materiały źródłowe dokumentujące lokalną przeszłość. Bibliotekarz, dzięki przygotowanym przez Ośrodek KARTA szkoleniom i dostępowi do materiałów edukacyjnych, stanie się inspiratorem historycznych działań ratowniczych, które podejmą i będą rozwijać lokalni historycy obywatelscy.

W ramach projektu powstaną strony domowe poszczególnych archiwów, na których udostępniony zostanie katalog dokumentów zebranych w ramach działania archiwum. Wybrane materiały publikowane będą na wspólnej platformie biblioteki cyfrowej Ośrodka KARTA.

Public history to taka forma uprawiania historii, której kluczowym elementem jest współpraca między środowiskiem profesjonalnych historyków (działający w ramach instytucji) a społeczeństwem (lokalnymi stowarzyszeniami, grupami nieformalnymi, aktywistami historycznymi). Wypracowywany w ten sposób model opisu przeszłości ma być użyteczny dla wszystkich, to znaczy koncentrować się na tym, co ważne i istotne z punktu widzenia lokalnej społeczności, a nie wymagane przez popularne kierunki badawcze czy doraźne zapotrzebowania polityczne. Ideę public history połączyć można z koncepcją historii ratowniczej, akcentującą konieczność aktywnego podejścia do ratowania dziedzictwa historycznego i widzącą ogromny potencjał narzędzi cyfrowych w tego typu działaniach.

Projekt Cyfrowych Archiwów Tradycji Lokalnej czerpie inspiracje z obu tych koncepcji i może być istotnym wsparciem dla wielu oddolnych inicjatyw archiwalnych.